

Handläggare
Linda Lantz
Telefon: 08-508 01 449

Till
Rinkeby-Kista Stadsdelsnämnd
2018-02-22

Ett Stockholm för alla, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Svar på remiss ifrån kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Aila Laukkonen
t.f avdelningschef

Sammanfattning

Programmet är ett styrdokument för att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället. Det bygger på FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, den nationella funktionshinderpolitiken och på stadens vision om ett Stockholm tillgängligt för alla. Programmet omfattar åtta olika fokusområden utformade för att nå målen i stadens budget. Dessa ska stadens nämnder och bolag arbeta med genom att tillämpa funktionshinderperspektivet som innehåller fyra delar ömsesidigt beroende av varandra.

Förvaltningen välkomnar det nya programmet *Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023*. Programmet anger en tydlig riktning för arbetet med inkludering och tillgänglighet att innefatta alla stadens verksamhetsområden. För genomförande av programmet kommer en aktiv kompetenssatsning att krävas. Förvaltningen ser flera skäl till att detta behöver samordnas i staden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023*.

Programförslaget har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, facknämnder och bolag i Stockholms stadshus AB samt till Kommunstyrelsens olika råd för funktionshinderfrågor, mänskliga rättigheter och pensionärsråd. Remissen har även skickats till ca 40 intresseföreningar inom funktionshinderområdet.

Remisstiden sträcker sig t.o.m. den 16 februari 2018, nämnden har fått anstånd med ärendet t.o.m. den 23 februari 2018.

Remiss bifogas.

Ärendet

Programförslaget är en revidering av *Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016*. Det är ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället.

Programmet bygger på FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, den nationella funktionshinderpolitiken och på stadens vision om ett Stockholm tillgängligt för alla. Ungefär 20 procent av stadens befolkning uppger att de har en funktionsnedsättning som påverkar det dagliga livet.

Staden ska aktivt förhindra att personer med funktionsnedsättning diskrimineras i den egna verksamheten och säkerställa tillgänglighet. Funktionshinder i omgivningen ska *identifieras, förebyggas* och *undanröjas*. Full delaktighet förutsätter att personer med funktionsnedsättning inkluderas i stadens planering och beslutsprocesser på jämlika villkor som andra. Det är hela stadens ansvar att se till att ingen exkluderas och att alla människors kompetens tas tillvara.

Funktionshinderperspektivet

I arbetet med tillgänglighet och full delaktighet i samhällslivet på jämlika villkor ska stadens nämnder och bolagsstyrelser använda ett funktionshinderperspektiv. Att öka tillgängligheten ska ses som en investering för en hållbar utveckling. Funktionshinderperspektivet innehåller fyra delar som är ömsesidigt beroende av varandra

- Principen om universell utformning
- Åtgärda befintliga brister i tillgängligheten
- Individuella stöd och lösningar
- Förebygga och motverka diskriminering

Åtta fokusområden

Programmet omfattar åtta olika fokusområden utformade för att nå målen i stadens budget. Dessa ska stadens nämnder och bolag arbeta med genom att tillämpa funktionshinderperspektivet.

1. Rätten till arbete och försörjning
2. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen
3. Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris
4. Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik
5. Rätten till bästa möjliga hälsa
6. Rätten till individuellt stöd
7. Rätten till en meningsfull fritid
8. Rätten att delta i demokratin

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom avdelning äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Samtliga avdelningar i förvaltningen samt nämndens råd för funktionshinderfrågor har getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar det nya programmet *Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023*. Programmet anger en tydlig riktning för arbetet med inkludering och tillgänglighet att innefatta alla stadens verksamhetsområden.

Förvaltningens synpunkter på respektive fokusområde

1. *Rätten till arbete och försörjning*

Under punkten 1.2 bör möjligheten till deltidsarbete tydligt framgå.

2. *Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen*

Förvaltningen saknar en skrivning i de olika punkterna om rätten till tillgänglig förskola för alla barn. Förskola ger en förberedelse och grund för en framtida skolgång. Att barn med funktionsnedsättning ges möjlighet till förskola på samma villkor som andra barn är en viktig fråga för både barn, föräldrar och arbetsgivare i staden.

3. *Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris*

I punkten 3.2 bör även tillgänglighet på likvärdiga villkor för barn och unga särskilt belysas. I nuvarande skrivning lyfts endast gruppen äldre. Avsnittets område är omfattande och bör innehålla en skrivning om vikten av att säkerställa kompetens inom området *samt* samverka med brukarorganisationer och/eller t.ex. stadens funktionshinderråd.

Förvaltningen vill belysa problematiken inom målgruppen gällande skrivningen i punkt 3.4; *ska* tillgänglighet tryggas och bostad erbjudas i Stockholms stad. Inom gruppen personer med rätt till bostad med särskild service finns stora variationer. Ett antal personer har t.ex. behov av bostad i avskildhet vilket kan komma att bli svårt att tillgodose inom stadens geografiska område. Att tillgodose behovet av bostad med särskild service är svårt redan idag för stadsdelsnämnderna.

I skrivningen punkt 3.5 att staden ska ”verka för att...” fastighetsägare m.fl. förbättrar tillgängligheten i sina lokaler önskar förvaltningen ett förtydligande.

4. Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik

Kravet gällande uppkoppling för internetåterkomst för användande av digital teknik i punkten 4.2 bör omfatta även daglig verksamhet, korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år och korttidsvistelse utanför eget hem.

5. Rätten till bästa möjliga hälsa

Punkten 5.1 saknar en tydlig skrivning av att detta omfattar personer med funktionsnedsättning i alla åldrar. Särskilt efterfrågas aktiviteter för målgruppen äldre (+ 65 år) inom personkrets 1, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Att de förebyggande insatserna mot psykisk ohälsa ska förstärkas, bör omfatta fler LSS-insatser samt insatser inom socialpsykiatri, äldreomsorg och socialtjänst.

6. Rätten till individuellt stöd

I punkten 6.1 står att stöd till barn ska ges med respekt för barns utveckling. Stöd till barn *och unga* med funktionsnedsättning behöver ges utifrån kompetens och med respekt för individens egen utveckling vilket bör framgå i skrivningen. Generell kunskap om barns utveckling är inte alltid gällande eller tillräcklig, för att ge stöd till personer med funktionsnedsättning.

7. *Rätten till en meningsfull fritid*

I punkten 7.3 bör äldre anges som en av grupperna med funktionsnedsättning som ska ges tillgång till en meningsfull fritid.

8. *Rätten att delta i demokratin*

Deltagandet i demokratiska beslutsprocesser punkt 8.2 tar upp att en bred representation av personer med funktionsnedsättning ska eftersträvas. Ett ökat strategiskt samarbete med stadens olika funktionshinderråd är en del i detta. Tillsättandet av ledamöter i råden utifrån behov behöver ses över i samarbete med Handikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO. Medborgardialoger och andra samråd som staden anordnar behöver vara tillgängliga och inkludera personer med funktionsnedsättning.

Övriga synpunkter och förslag

Indikatorer

Att ha förslag till indikatorer i programmet uppskattas av förvaltningen. Flera av de föreslagna indikatorerna är dock inte mätbara utifrån nuvarande skrivningar, t.ex. fokusområde 1, ”*Andel vuxna personer med funktionsnedsättning som är beviljade insatser från socialtjänsten och som kan försörja sig själva (utan försörjningsstöd)*”. I stadens arbete med programmet är det belyst att funktionsnedsättning är *en* del av en person. Tillgången till statistik är begränsad. Funktionsnedsättning finns inte alltid som statistiskt underlag i kontakt med kommunen t.ex. för ekonomiskt bistånd, missbruk eller sommarjobb för skolungdom. Det finns ofta ingen anledning att nämna en eventuell funktionsnedsättning och det registreras inte för statistik om det framkommer.

Aktivitetslista

På sidan 23 står skrivet om en aktivitetslista, den saknas i remissen.

Ansvar för kunskap

För genomförande av programmet kommer en aktiv kompetenssatsning att krävas. Förvaltningen ser flera skäl till att detta behöver samordnas i staden.

- ***Kompetens inom området*** krävs för att kunna se vilka utbildningsinsatser som behövs för att förverkliga programmet.
- ***Att säkerställa en önskad nivå av kompetens.*** Inte ge utrymme för skillnader t.ex. mellan de olika stadsdelsförvaltningarna. Detta innebär redan idag konsekvenser för personer med funktionsnedsättning.

- *Att hitta och/eller anordna utbildningar* som överensstämmer med stadens behov för olika personalgrupper kan komma att bli tidskrävande och svårt.
- *Ekonomiskt fördelaktigt* med samordnade utbildningar.
- *Organisatoriska prioriteringar* kan uppstå om nämnder och bolag ansvarar för detta på egen hand.

Bilaga

Ett Stockholm för alla. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023